

Súd: Najvyšší súd SR  
Spisová značka: 6Tdo/68/2019  
Identifikačné číslo spisu: 7117010844  
Dátum vydania rozhodnutia: 20.05.2020  
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik  
Funkcia: sudca  
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7117010844.1

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Martina Piovartsyho, na neverejnom zasadnutí konanom 20. mája 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. J. a spol., pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného E. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 24. januára 2018, sp. zn. 7To/127/2017, takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného E. J. sa o d m i e t a.

### Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom z 28. novembra 2017, sp. zn. 7T/19/2017 (ďalej len „okresný súd“ alebo „prvostupňový súd“) uznal okrem iných obvineného E. J. za vinného z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. d) Tr. zák. a zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

v T., na ulici S., pri budove predajne J., pod teplovodným potrubím v čase od 23.00 hod. dňa 18. mája 2016 do 03.00 hod. dňa 19. mája 2016 spoločne násilím donútili poškodenú X. Y. k súložiu tak, že E. J. ju hodil na matrac a násilím jej stiahol nohavice po členy a vykonal na nej súlož, následne počas toho ako ju E. J. a V. J. držali za ruky na nej vykonal súlož ml. I. J., pričom sa poškodená intenzívne bránila a ako posledný na nej vykonal súlož proti jej vôli V. J., pričom poškodená začala kričať, že všetko oznámi, preto obžalovaní spoločne zobrali betónový odliatok o rozmeroch 45x38x27 cm, pričom V. J. a ml. I. J. držali poškodenú ležiacu na zemi za ruky a E. J. jej v úmysle ju usmrtiť hodil na tvár betónový odliatok, čím jej spôsobili rozsiahle devastačné poranenia tváre a zlomeniny kostí lebky, v dôsledku ktorých došlo k masívnemu krvácaniu, čo malo za následok rozvoj šoku, následkom ktorého došlo k úmrtiu poškodenej na mieste do 60 minút od vzniku poranenia hlavy.

Obvinenému bol za to okresným súdom podľa § 145 ods. 2, § 42 ods. 2 Tr. zák. uložený nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 24 rokov, pre výkon ktorého bol zradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia podľa § 48 ods. 3 písm. b) Tr. zák. Obvinenému bolo zároveň podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zák. uložené ochranné

protitoxikomanické liečenie ústavnou formou a podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. aj ochranný dohľad v trvaní 3 rokov. Prvostupňový súd okrem toho podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Košice - okolie z 10. augusta 2016, sp. zn. 3T/100/2016, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 24. januára 2018, sp. zn. 7To/127/2017 (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), postupom podľa § 319 Tr. por. zamietol odvolanie obvineného E. J., ktorým opravným prostriedkom v celom rozsahu napadol rozsudok okresného súdu.

Namietajúc existenciu dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), i) Tr. por., obvinený prostredníctvom ustanoveného obhajcu dňa 6. augusta 2019 napadol dovolaním uznesenie krajského súdu ako i konanie, ktoré vydaniu tohto rozhodnutia predchádzalo.

Obvinený založil opodstatnenosť svojho dovolania v podstate na tvrdení, že bol uznaný za vinného aj napriek nedostatku priamych dôkazov a existencii dôvodných pochybností vyplývajúcich zo zjavných rozporov a nejasností vykonaného dokazovania.

Jediným usvedčujúcim dôkazom v jeho prípade boli výpovede spoluobvinených, ktoré nie je možné vyhodnotiť ako dôveryhodné a dostatočné pre vyvodenie záveru o vine bez dôvodných pochybností.

Na základe psychologického vyšetrovania bolo znalkyňou konštatované, že u I. J. je vysoko pravdepodobné vedomé aj nevedomé skresľovanie skutočností. Menovaný má prirodzené sklony k ľživosti a konfabulačnému dopĺňaniu. Podľa obvineného sú výpovede I. J. rozporuplné a jednoznačne chaotické, pričom jednotlivé rozpory ohľadom spáchania skutku vrátane priebehu samotného deja sa na hlavnom pojednávaní vôbec nepodarilo odstrániť. Prvostupňový súd dospel k vine dovolateľa aj na podklade výpovede obvineného I. J., hoci v nej konštatoval rozpory, ktoré sa pokúšal neúspešne odstrániť.

Rovnako výpoveď spoluobvineného V. J. je podľa dovolateľa možné hodnotiť len ako účelovú s cieľom získať pre seba určité výhody pri posudzovaní vlastnej miery zavinenia. Aj u tohto spoluobvineného závery psychologického vyšetrovania uvádzajú nielen zníženú schopnosť správne vnímať a hodnotiť realitu (aj s ohľadom na ľahkú mentálnu retardáciu), ale aj sklony k ľživosti závisiace od aktuálneho motívu s preukázanou vyššou pravdepodobnosťou skresľovania skutočnosti.

Ostatné svedecké výpovede podľa obvineného žiadnym spôsobom nedokazujú, že by sa dopustil stíhaného skutku. Žiadne iné usvedčujúce dôkazy proti nemu zabezpečené neboli.

V tomto smere dovolateľ poukázal na biologické stopy č. 3 a 10 z vonkajšej časti okolia pohlavných orgánov poškodenej a tiež stopy DNA na zaistenej mikine, ktoré boli stotožnené výlučne s osobou spoluobvineného V. J.. Za zjavne nesprávnu označil obvinený konštatáciu okresného súdu, že z listinných dôkazov nepochybne vyplýva, že poškodená mala pohlavný styk. Spochybnenie samotného znásilnenia podľa obvineného vyplýva z výpovede svedka E. E., ktorý opísal, že v čase, keď prechádzal okolo s manželkou, tak im to obom pripínalo, že asi dochádza k súložiu, avšak bez toho, aby uviedol akékoľvek okolnosti, ktoré by nasvedčovali násiliu na poškodenú. Totiž zo zistenia znaleckého posudku z odvetvia súdneho lekárstva jednoznačne vyplýva, že neboli nájdené žiadne také stopy, ktoré by mohli svedčiť v prospech záveru či už o pokuse, alebo vykonaní pohlavného styku.

Výpovede spoluobvinených k priebehu opakovaných sexuálnych stykov s poškodenou v kontexte vyššie opísaných dôkazov treba označiť za nedôveryhodné a nepreukázané. Za nevierohodné treba následne rovnako označiť aj výsledky rekonštrukcie z 28. marca 2017.

Opis inkriminovaného skutku spoluobvinenými pri vykonaných úkonoch prípravného konania možno podľa dovolateľa jednoznačne označiť za chaotický, vzájomne rozporný, a to v časových súvislostiach,

ale aj vecnej postupnosti. Bolo povinnosťou okresného súdu tieto rozpory vyjasniť a odstrániť, nakoľko v opačnom prípade nie je možné z týchto výpovedí vychádzať a považovať ich za priamy dôkaz. Z vykonaného dokazovania podľa dovolateľa nevyplýva jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností jeho účasť na spáchaní skutku.

Záverom obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ či „dovolací súd“) zrušil uznesenie krajského súdu ako aj rozsudok okresného súdu.

K podanému dovolaniu sa vyjadril námestník okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I podaním, ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené 19. augusta 2019.

Uviedol v ňom, že podané dovolanie síce formálne označuje dôvody dovolania v zmysle § 371 ods. 1 Tr. por., avšak neobsahuje žiadne relevantné skutočnosti, z ktorých by bolo možné čo i len nepriamo konštatovať ich skutočné naplnenie. Pokiaľ ide o dovolací dôvod vymedzený ustanovením § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., podané dovolanie neobsahuje žiadnu námietku porušenia práva na obhajobu. Dovolanie je teda v danom smere absolútne nedôvodné. Obvinený v podanom dovolaní namiesto toho prezentuje výhrady k skutkovým zisteniam vo veci konajúcich súdov, a to v rozsahu, ako pred odvolacím súdom.

Nad rámec uvedeného námestník okresného prokurátora podotkol, že dovolateľova vina bola v konaní preukázaná nielen výpoveďami spoluobvinených, o ktorých hodnovernosti nemožno mať pochybnosti, nakoľko vypovedali po celý čas trestného konania spontánne a rovnako, ale i vlastná výpoveď dovolateľa z konfrontácie vykonanej dňa 20. decembra 2016, kedy urobil priznanie, ktoré až neskôr zmenil a začal tvrdiť opak. Zo záverov znaleckého skúmania z odvetvia kriminalistickej biológie a genetickej analýzy, podporenej výpoveďou svedka E. E., zároveň jednoznačne vyplýva, že poškodená mala pohlavný styk.

V každom prípade však podľa námestníka okresného prokurátora v tomto prípade ide o neopodstatnené skutkové námietky, ktoré v zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu nezakladajú dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

S ohľadom na vyššie uvedené preto námestník okresného prokurátora navrhol odmietnuť dovolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Najvyšší súd ako súd dovolací v intenciách ustanovenia § 378 Tr. por. predbežne preskúmal dovolanie obvineného, nezistiac dôvod pre jeho formálne odmietnutie postupom podľa § 382 písm. a), b) alebo d) až f) Tr. por. Na strane druhej však dospel k zrejmemu záveru o nesplnení dôvodov dovolania v zmysle § 382 písm. c) Tr. por.

Hneď na úvod považuje najvyšší súd za potrebné podotknúť, že dovolanie v zmysle § 368 a nasl. Tr. por. si nemožno zamietať s odvolaním, a teda s tretím stupňom v rámci súdneho konania, ktorým sa za rovnakých podmienok možno účinne domáhať zmeny napádaného rozhodnutia. Dovolanie radíme k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že pri jeho uplatnení musí výrazným spôsobom prevyšovať záujem na zákonnosti a spravodlivosti súdneho rozhodnutia nad jeho stabilitou. Tomu zodpovedá aj taxatívny výpočet dovolacích dôvodov v § 371 ods. 1, ods. 3 Tr. por., ktorými sa možno domáhať zmeny právoplatného rozhodnutia, resp. aj jemu predchádzajúceho konania.

V úzkej nadväznosti na uvedené nemožno opomenúť ani právnu úpravu prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu, pokiaľ ide o jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por., ktorá sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 až ods. 3 Tr. por., ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol (viď R 120/2012). V súlade s tým tak zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša výlučne dovolateľ, ktorý svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. To v praktickej rovine znamená, že najvyšší súd nebude preberať jeho aktivitu a iniciatívne

zistiť ďalšie (v dovolaní neoznačené) chyby napadnutého rozhodnutia alebo aj jemu predchádzajúceho konania, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. napĺňa okolnosť zásadného porušenia práva na obhajobu.

Z dikcie označeného dovolacieho dôvodu vyplýva, že k jeho naplneniu nemôže dôjsť pri akomkoľvek porušení práva obvineného na obhajobu, nakoľko takéto porušenie musí dosahovať určitú - zásadnú intenzitu, čím sa má na mysli predovšetkým porušenie práva na povinnú obhajobu v zmysle § 37 Tr. por. Najvyšší súd zároveň v rámci svojej rozhodovacej činnosti notoricky pripomína, že za zásadné porušenie práva na obhajobu v intenciách § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Tr. por., ako ani vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por. (ZSP 21/2010, R 7/2011, ZSP 16/2013, R 14/2015). Uvedený záver vyplýva z toho, že Trestný poriadok neupravuje otázku minimálneho množstva a kvality dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti. V tomto ohľade platí výlučne zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v § 2 ods. 12 Tr. por. Podľa naposledy uvedeného ustanovenia orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Zjednodušene povedané, vykonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv obvineného, teda nie je porušením jeho práva na obhajobu a v zmysle toho ani adekvátnym dovolacím dôvodom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Na margo citovaného dovolacieho dôvodu najvyšší súd podotýka, že jeho účinné uplatnenie pripúšťa dve alternatívy. Prvá umožňuje namietať nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku a druhá oprávňuje dovolateľa uplatniť výhradu nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. Za každých okolností však musí ísť o námietky právne, nikdy nie skutkové, keďže to explicitne vylučuje dikcia vety za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Najvyšší súd z titulu dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Tr. por., teda nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k tejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu viď R 57/2007, ZSP 46/2013, R 47/2014). Inými slovami, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, či nesúhlas s jeho hodnotením, teda nenapĺňa zákonné atribúty žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Analyzujúc predložené dovolanie, dospel najvyšší súd k jednoznačnému záveru, že obvinený svojimi námietkami polemizuje so spôsobom hodnotenia jednotlivých dôkazov, z čoho následne vyvodzuje vlastné (pre seba priaznivé) závery aj k hodnoteniu dôkaznej situácie ako celku. Takéto námietky nenapĺňajú obsahový rámec žiadneho z prípustných dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por., nakoľko ich povaha je výhradne skutková. Namietat' zistenia skutkovej povahy je v dovolacom konaní oprávnený výlučne minister spravodlivosti na podklade dovolania podľa § 371 ods. 3 Tr. por.

V kontexte uvedeného najvyšší súd len pre úplnosť podotýka, že v zmysle stabilnej praxe sa za skutkové námietky považujú tie, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž na súde prvého stupňa, ktorého skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd. Dovolací súd, ako už bolo zvýraznené vyššie, nie je možné chápať ako akúsi tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na

preskúvanie rozhodnutí súdov druhého stupňa.

Pokiaľ obvinený svoje dovolanie zdôvodňuje nedostatkom priamych usvedčujúcich dôkazov a tiež existenciou dôvodných pochybností vyplývajúcich zo zjavných rozporov a nejasností vykonaného dokazovania, v podstate sa tým domáha aplikácie zásady in dubio pro reo (v pochybnostiach v prospech). K tomu najvyšší súd osobitne uvádza, že výhrada založená na nepoužití predmetnej zásady je vo svojej podstate založená na spochybňovaní procesu hodnotenia dôkazov vrátane skutkových zistení, ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy, a preto v zmysle vyššie konštatovaného nepredstavuje účinne uplatniteľnú dovolaciu námietku u obvineného (osôb uvedených v § 369 ods. 5 Tr. por.) či generálneho prokurátora (porovnaj napríklad s uzneseniami najvyššieho súdu z 1. júla 2013, sp. zn. 2 Tdo 15/2013, z 9. septembra 2015, sp. zn. 3 Tdo 47/2015, alebo zo 4. marca 2020, sp. zn. 6 Tdo 35/2019).

V posudzovanej trestnej veci ďalej dovolateľ vyjadruje nesúhlas s hodnotením konkrétnych dôkazov (najmä výpovede oboch spoluobvinených, ale tiež zaistené biologické stopy vrátane výsledkov analýzy DNA, výpoveď svedka E. E., zistenia vyplývajúce zo znaleckého posudku z odvetvia súdneho lekárstva, ostatných listinných dôkazov, ako aj výsledkov rekonštrukcie) a skutkovými zisteniami, ku ktorým dospeli nižšie konajúce súdy (ohľadom účasti dovolateľa na inkriminovanom skutku a opakovaného pohlavného styku s poškodenou). Obvinený vzápätí presadzuje vlastné hodnotiace úvahy k ustálenej dôkaznej situácii, z čoho vyvodzuje vlastnú verziu skutkového stavu veci. Ako vyplýva z vyššie uvedeného, týmto námietkam musel dovolací súd pripísať nulovú relevanciu.

Keďže v preskúvanom konaní nebolo preukázané žiadne pochybenie napĺňajúce obsahový rámec niektorého z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por., najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného ako nedôvodné postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.